

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Saksbehandler: Lisa Marlen Heiestad
Vår dato: 26.03.2015

Hørings svar til Europakommisjonens melding om EUs energunion

Europakommisjonen la 25. februar fram sitt syn på hvordan den ser for seg utviklingen av EUs energipolitikk. Målet er å utvikle en felles politikk på området som kan sikre energiforsyningen i framtiden og samtidig sørge for en vesentlig reduksjon av klimautslippene. Olje- og energidepartementet har bedt om innspill til meldingen, med henblikk på løpende norske posisjoner.

Norge blir stadig sterkere tilknyttet det europeiske kraftsystemet, både gjennom utviklingen av et felles regelverk, samt utbygging av mellomlandsforbindelser. Vi er gjennom EØS-avtalen en del av det indre energimarkedet, hvor Statnett forvalter sitt samfunnsoppdrag på like vilkår som andre europeiske systemoperatører. Opprettelse av en energunion i EU vil derfor utvilsomt påvirke oss.

Statnett mener at energunionen er et godt grunnlag for en helhetlig europeisk energipolitikk i fremtiden. Innenfor disse rammene vil EUs 2030-rammeverk for klima og energi, som også Norge nylig sluttet seg til, kunne oppnås. Energiunionen gir en pekepinn på hva Norge og Europa kan forvente seg av fremtidige initiativer på energiområdet. 15 handlingspunkter for hvordan energunionen skal realiseres er beskrevet, men vi forventer at dette vil konkretiseres ytterligere i tiden fremover.

Energiunionen beskrives gjennom fem dimensjoner; *Energisikkerhet, Et integrert europeisk energimarked, Energieffektivisering, Avkarbonisering av økonomien og Forskning, innovasjon og konkurransekraft.*

Spesielt merker vi oss følgende; I dimensjonen *Et integrert europeisk energimarked* beskrives planer om et mulig nytt lovforslag for å redesigne elektrisitetsmarkedet i Europa. Videre sies det at Europas TSOer må integreres tettere, og at rollen til energiregulatorbyrået ACER skal styrkes. I dimensjonen for *Energisikkerhet* fremkommer det at Kommisjonen planlegger for å utvikle felles-europeiske kriterier for forsyningssikkerhet.

Mulig nytt EU-lovverk på markedsdesign

Energiunionen har behov for et elektrisitetsmarked som er rustet for den utviklingen Europa står ovenfor på energisiden. Kommisjonens planlegger derfor å komme med en meddelelse om redesign av elektrisitetsmarkedet i løpet av 2015. Meddelelsen forventes etterfulgt av lovforslag i 2016. I dag eksisterer det allerede lovverk på dette området. Tredje energimarkedspakke skal sikre et effektivt indre energimarked i Europa, som skal kunne håndtere de forventede endringer i energimiksen. Network Codes er under full utvikling og vil etter planen ferdigstilles innen 2016.

Markedsutforming er i dag er en av de største usikkerhetsfaktorene når investeringer i nett, produksjon og forbruk skal fattes. Europa har behov for stabile, forutsigbare og transparente rammebetingelser på energiområdet. Statnett mener at man må implementere og hente ut gevinsten av EUs tredje energimarkedspakke og annet eksisterende lovverk, før eventuelt nytt lovverk etableres. Det bør gjennomføres konsekvensanalyser før nytt lovverk etableres og uhensiktsmessig regulering må fjernes. Eksempler på det siste er ulike mekanismer for byrdefordeling, som Inter-TSO transittkompensering (ITC) og Cross Border Cost Allocation (CBCA) for å finansiere nye nettinvesteringer. Vi ser heller ikke behov for en ny europeiske guideline for harmonisert tariffstruktur.

Foreløpig er Kommisjonens planer om nytt lovverk på markedsdesign lite konkretisert. Kapasitetsmarkeder er imidlertid et eksempel på hva et slikt lovverk vil regulere. I den sammenheng vil det være viktig å sikre at kapasitet på eksisterende og planlagte kabelforbindelser kan delta i utenlandske kapasitetsmarkeder. Hvorvidt norsk kapasitet får tilgang til utenlandske kapasitetsmarkeder, er av vesentlig samfunnsøkonomisk betydning.

TSOer integreres tettere og ACERs rolle styrkes

Med et kraftsystem i endring, peker Energiunionen på at TSOene må integreres tettere for å håndtere de driftsmessige utfordringene man står ovenfor i Europa. ENTSO-E har en sentral rolle i denne sammenheng, og Energiunionen tillegger organisasjonen et ansvar for å sikre effektiv regional driftsplanlegging. For å imøtekomme fremtidige krav i Network Codes om koordinert drift av strømmettet i Europa, er ENTSO-E allerede godt i gang med å etablere Regional Security Coordination Initiatives (RSCIs). Dette vil også gjelde Norden.

Kommisjonens gjennomgående fokus på regionalisering i sin meddelelse om energiunionen er positivt. Mens det tidligere har vært snakk om å gå direkte til full europeisk harmonisering, bruker Kommisjonen nå regionalisering i større grad for å oppnå målet om et indre energimarked. Statnett mener dette er en viktig og riktig utvikling.

For å følge opp videre utvikling og implementering av det indre energimarkedet ønsker Kommisjonen å styrke det europeiske energiregulatorbyrået ACER. Dette kan bli utfordrende dersom Norge fortsatt står utenfor denne institusjonen. På den andre siden vil et styrket ACER kunne bidra til økt fremdrift i arbeidet med å etablere effektive markedsløsninger for krafthandel og implementering av Network Codes i Europa.

Utbygging av infrastruktur

Energiunionen beskriver investering i infrastruktur som en forutsetning for et indre energimarked hvor forsyningssikkerhet er ivaretatt. I dette henseende mener Statnett at infrastrukturprosjekter i størst mulig grad bør finansieres på ordinær måte. Mekanismer for byrdefordeling, der parter som ikke er direkte involvert i infrastrukturprosjektet pålegges deler av investeringskostnaden, bør unngås. I ekstraordinære tilfeller hvor andre finansieringsløsninger kreves, bør støtte søkes gjennom de etablerte fondsløsningene.

Et felles mål for mellomlandsforbindelser er tallfestet til 10 % av installert elektrisk produksjonskapasitet innen 2020. Innen 2030 er målsetningen 15 %. Kommisjonen vil opprette et dedikert forum (Energy Infrastructure Forum), hvor progresjon mot dette målet skal monitoreres og diskuteres med medlemsland, relevante regionale samarbeidsgrupper og EU-institusjoner. Dette

vil ha en viktig funksjon for å få informert om den store investeringsporteføljen TSOene Europa har og få fokus på institusjonelle hindringer for framdrift.

Videreutvikling av EU-direktiv for forsyningsikkerhet

Energisikkerhet er fundamentalt for Energiunionen. Kommisjonen er tydelige på at mange land i Europa har utilstrekkelige nasjonale rammeverk for å vurdere forsyningsikkerhet og at metodene som brukes i mange tilfeller er inkonsistente og utdaterte. I samarbeid med medlemsstatene vil Kommisjonen arbeide for å bedre denne situasjonen. Det eksisterer i dag et EU-direktiv på området (Direktiv 2005/89/EC) som Kommisjonen mener ikke tilfredsstillende de framtidige utfordringene Europa vil stå overfor. Statnett, sammen med de andre TSOene i ENTSO-E, ønsker å ta en aktiv rolle i dette arbeidet, for å sikre et direktiv som er hensiktsmessig utformet i forhold til våre nasjonale og regionale utfordringer og behov.

Med vennlig hilsen

Statnett SF v/

Bente Hagem
Direktør